

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **19 grudnia 2012 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Alicja Podczaska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **19 grudnia 2012 r.**

na rozprawie

sprawy wniosku **T. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **31 lipca 2012 r.** sygn. akt **III U 265/12**

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej

Sygn. akt. III AUa 963/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 19 grudnia 2012 r.

Decyzją z dnia 19 stycznia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., odmówił wnioskodawcy T. M. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową, dochodzonego wnioskiem z dnia 19 marca 2010r. w trybie przepisów ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz.648 ze zm.).

Powołując w podstawie prawnej decyzji art. 30 i – najwidoczniej omyłkowo- art.314 w/w ustawy, organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca nie spełnia koniecznej przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia, skoro - w świetle orzeczenia Komisji Lekarskiej Zakładu z dnia 17 stycznia 2012r. - nie jest choćby częściowo niezdolny do pracy.

Wnioskodawca T. M. odwołał się od decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu.

W odwołaniu z dnia 10 lutego 2012 r. wnioskodawca domagając się zmiany zaskarżonej decyzji, poprzez ustalenie jego prawa do renty wojskowej, zarzucił organowi rentowemu błąd w ustaleniach faktycznych dotyczących oceny stanu jego zdrowia jako stanu nie sięgającego granic niezdolności do pracy. Opisuując w uzasadnieniu odwołania przebieg dotychczasowego postępowania rentowego, wnioskodawca podnosił, że w okresie blisko 20 -stu lat pobierania renty jego stan zdrowia nie uległ poprawie a wręcz pogorszeniu , co winno skutkować potwierdzeniem jego uprawnienia do świadczenia rentowego w postępowaniu sądowym na dalszy okres , tak jak to miało już wielokrotnie miejsce uprzednio w sprawach zawisłych przed Sądem Okręgowym w Tarnobrzegu w latach 2000, 2006 czy 2009 .Jednocześnie odwołujący zwracał uwagę na niewłaściwe przywołanie w podstawie prawnej decyzji art.314 ustawy z dnia 29 maja 1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych oraz ich rodzin ,z uwagi na fakt ,iż ten akt normatywny nie zawiera takiej jednostki redakcyjnej.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 13 marca 2012 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., wnosil o oddalenie żądania wnioskodawcy z tego samego zasadniczego względu jaki powołany został

w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Jednocześnie pozwany organ rentowy precyzował podstawę prawną swego rozstrzygnięcia poprzez dodatkowe wskazanie na art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), mający tu swoje zastosowanie poprzez art. 64 ustawy z dnia 29 maja 1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz.648 ze zm.).

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu, po rozpoznaniu odwołania T. M. , wyrokiem z dnia 31 lipca 2012 r. (sygn. akt III U 265/12), zmienił zaskarżoną decyzję ZUS , przyznając wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową- nadal do dnia 31 maja 2013r.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu ustalił, że wnioskodawca T. M. ur. (...) - posiadający wykształcenie wyższe (mgr. ekonomiki i organizacji produkcji) i pracujący ostatnio przed nabyciem prawa do renty na stanowisku starszego inspektora w Urzędzie Wojewódzkim w T. , w okresie od 1 października 1990 r. do 30 kwietnia 2010r.pobierał rentę okresową z tytułu niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową . Od dnia 1 października 1990r. do dnia 1 maja 2005r. była to renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy , po czym ustalone zostało prawo odwołującego do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową .Począwszy od decyzji z dnia 2 czerwca 2005r. organ rentowy konsekwentnie stwierdzał odzyskanie przez wnioskodawcę zdolności do pracy , po czym w postępowaniach sądowych jakie toczyły się na skutek odwołań T. M. od tego rodzaju rozstrzygnięć ZUS (sprawy o sygn. akt : III U 838/05 czy III U 829/08 Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu) , potwierdzane było dalsze prawo wnioskodawcy do renty wojskowej. Ostatnia –realizująca tego rodzaju orzeczenie sądowe- decyzja ZUS z dnia 28 lipca 2009r. stanowiła o prawie T. M. do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową do dnia 30 kwietnia 2010r. W dniu 19 marca 2010r. wnioskodawca ponowił żądanie przyznania renty na dalszy okres , co skutkowało kolejną odmowną decyzją ZUS z dnia 19 lipca 2010r. , opartą na zgodnych orzeczeniach Lekarza Orzecznika i Komisji Lekarskiej o odzyskaniu przez wnioskodawcę zdolności do pracy. Wniesione od tej decyzji odwołanie T. M. , rozpoznawane było przez Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, który ostatecznie postanowieniem z dnia

17 października 2011r. (sygn. akt III U 851/10) -wydanym w trybie art.477¹⁴ §4kpc- uchylił zaskarżoną decyzję ZUS Oddziału

w R. , przekazując sprawę do rozpoznania temu organowi rentowemu , przy jednoczesnym umorzeniu postępowania. Kolejne przeprowadzone w postępowaniu administracyjnym badania stanu zdrowia wnioskodawcy , dokonane zarówno przez Lekarza Orzecznika (w dniu 20 grudnia 2011r.) –poprzedzone jeszcze opinią lekarza konsultanta reumatologa z dnia 12 grudnia 2011r. - jak i Komisję Lekarską Zakładu (w dniu 17 stycznia 2012r.) potwierdzały jednak utrzymujący się u wnioskodawcy stan zdolności do pracy , co skutkowało ponowną – zaskarżoną w niniejszym postępowaniu- odmowną decyzją ZUS z dnia 19 stycznia 2012r. Przeprowadzony w postępowaniu sądowym dowód z opinii łącznej biegłych lekarzy: kardiologa , pulmonologa i neurologa– mający na celu weryfikację oceny stanu zdrowia wnioskodawcy

z postępowania administracyjnego przed ZUS - pozwolił z kolei Sądowi Okręgowemu w Tarnobrzegu na poczynienie w sprawie zasadniczego ustalenia o dalszej (istniejącej więc od dnia 1 maja 2010r.) częściowej i okresowej (do dnia 31 maja 2013r.) niezdolności do pracy T. M. pozostającej w związku z urazem jakiego w/w doznał w czasie pełnienia służby wojskowej. Jak podkreślił bowiem Sąd I instancji - opierając się w tym względzie w zupełności na w/w opinii biegłych - (uznając tym samym dowód ten za w pełni miarodajny, przy podkreśleniu zarówno fachowości biegłych jak i zupełności opinii- w tym w szczególności opinii uzupełniającej biegłego lekarza neurologa), choć u wnioskodawcy nie występuje niezdolność do pracy z przyczyn kardiologicznych czy pulmonologicznych (niezależnie od tego ,że tego rodzaju schorzenia nie pozostają w żadnym związku z wypadkiem jakiego odwołujący uległ podczas pełnienia służby wojskowej), to jednak występujący u niego przewlekły zespół bólowy kręgosłupa lędźwiowego z objawami korzeniowymi , oraz będące tego skutkiem zaburzenia funkcji chodu , nie tylko ,że pozostają

w związku z w/w krytycznym zdarzeniem ,ale nadto czynią odwołującego nadal częściowo (okresowo do dnia 31 maja 2013r.) niezdolnym do pracy i to nawet w charakterze pracownika umysłowego. Tu w szczególności Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu – w ślad za stanowiskiem biegłego lekarza neurologa – zauważał ,że stopień nasilenia występujących u T. M. dolegliwości ruchowych jest na tyle znaczny – a przy tym od szeregu lat niezmienny (co równocześnie świadczy o braku poprawy stanu zdrowia w odniesieniu do poprzednich badań lekarskich z postępowań sądowych , skutkujących potwierdzeniem prawa wnioskodawcy do świadczenia rentowego na okres do dnia 30 kwietnia 2010r.) - iż niemożliwe jest wykonywanie przez niego pracy wymagającej dłuższego siedzenia ,czyli przebywania w wymuszonej нефизjologicznej pozycji , co przynależne jest właśnie pracy umysłowej. Równocześnie Sąd I instancji odrzucił w zdecydowany sposób zarzuty organu rentowego pod adresem w/w opinii w zakresie zajętego przez biegłego lekarza neurologa stanowiska uznając ,iż mają one jedynie charakter polemiczny . W świetle zaś powyższego zasadniczego ustalenia o występującej u T. M. dalszej częściowej (okresowej do dnia 31 maja 2013r.) niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową ,Sąd I instancji uznał żądanie odwołania za w pełni zasadne , a zaskarżoną decyzję ZUS za naruszającą prawo , dzielając w ocenie prawnej sprawy stanowisko odwołującego ,co do spełnienia przez niego także po dniu 30 kwietnia 2010r. wszystkich koniecznych przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia rentowego , przewidzianych w art.30 ustawy z dnia 29 maja 1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych oraz ich rodzin.(tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz.648 ze zm.). W podstawie prawnej wyroku powołany także został art. 477¹⁴ § 2 kpc.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu z dnia 31 lipca 2012r. , zaskarżony został przez pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

W apelacji z dnia 4 września 2012 r. (v. k. 57-58) pozwany organ rentowy , wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania wnioskodawcy (przy uzupełnieniu w postępowaniu odwoławczym materiału dowodowego o dowód z opinii biegłego lekarza specjalisty z zakresu medycyny pracy) , względnie uchylenie w/ w wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji zarzucał , iż wyrok ten wydany został z naruszeniem prawa procesowego tj. art. 233§1 kpc w zakresie oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, przede wszystkim poprzez nieuzasadnione przyjęcie pełnej mocy dowodowej opinii biegłego lekarza neurologa , w sytuacji gdy stanowisko tego biegłego nie zawiera dostatecznego i wyczerpującego uzasadnienia przyjętej konkluzji. W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżący w szczególności akcentował ,że

opinia w/w biegłego nie wyjaśnia czy występujący u wnioskodawcy zespół bólowy kręgosłupa ma związek ze służbą wojskową ,skoro jego podłożem są zmiany zwyrodnieniowe i dyskopatia , niezależnie od tego ,że opinia ta nie uwzględnia zarówno różnego stopnia nasilenia objawów tego rodzaju schorzenia (przeplatających się okresów remisji i zaostrzeń, które mogą być leczone w drodze okresowej niezdolności do pracy),jak również posiadanych przez odwołującego wysokich kwalifikacji zawodowych. W tym kontekście apelujący stanowczo negował stanowisko biegłego co do niemożliwości wykonywania przez wnioskodawcę- przy występującej u niego niedomodze ruchowej -pracy umysłowej , do której ma on pełne kwalifikacje , a próbując jedynie pogląd autora opinii ,iż w tym stanie zdrowia istnieją przeciwwskazania do wykonywania wyłącznie ciężkiej pracy fizycznej.

Wnioskodawca T. M. wniósł o oddalenie apelacji pozwanego organu rentowego , przy uwzględnieniu poniesionych kosztów postępowania odwoławczego , podkreślając ,że nieprozumieniem jest podważanie związku jego niezdolności do pracy ze służbą wojskową po blisko 20 latach pobierania z tak określonego tytułu renty , niezależnie od tego ,że wbrew stanowisku ZUS opinia biegłego lekarza neurologa, na jakiej oparł się w swoim rozstrzygnięciu Sąd I instancji posiada wszelkie walory do uznania jej pełnej mocy dowodowej . (v.k-65-66 -pisemna odpowiedź na apelację , oraz 00:10:32 e- protokołu - oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy złożone na rozprawie apelacyjnej).

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie , rozpoznając apelację pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. zważył, co następuje;

Wniesiony przez pozwanego organ rentowy środek odwoławczy skutkować musi uchYLENIEM zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wyrok bowiem Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu z dnia 31 lipca 2012r. – w świetle wyników uzupełnionego przed tut. Sądem z urzędu w trybie art.382 kpc postępowania dowodowego (przeprowadzonego dowodu z akt sprawy III U 851/10 Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu) – oceniony być musi jako co najmniej przedwczesny , z uwagi na niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, związanych z oceną stanu zdrowia odwołującego , w kontekście przewidzianych w art. 30 ustawy z dnia 29 maja 1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz.648 ze zm.) w zw. z art. 12 i art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) – mających tu zastosowanie poprzez art.64 pierwszej z powołanych ustaw - przesłanek. Powyższe jest zaś skutkiem bezzasadnego pominięcia przez Sąd Okręgowy w swoich ustaleniach ,wyników postępowania sądowego jakie toczyło się uprzednio z odwołania wnioskodawcy od decyzji ZUS

z dnia 19 lipca 2010r.pod sygn. akt III U 851/10 ,co było konieczne zważywszy z jednej strony na fakt ,iż ocena uprawnień odwołującego do dochodzonego przez niego świadczenia rentowego w niniejszym postępowaniu sądowym odnosić się winna do stanu istniejącego po dniu 30 kwietnia 2010r. (i tak też przyjął Sąd I instancji ustając prawo T. M. do renty – nadal , a więc po wyżej wskazanym dniu do którego prawo to w/w jeszcze przysługiwało) , z drugiej zaś , że umorzenie postępowania w powołanej wyżej sprawie w trybie art.477 ¹⁴ § 4kpc nie niweczyło materialnoprawnych skutków wniesionego uprzednio odwołania. W konsekwencji Sąd I instancji dokonując w niniejszym postępowaniu oceny legalności zaskarżonej aktualnie decyzji ZUS z dnia 19 stycznia 2012r.- jaka zapadła na skutek przekazania sprawy przez Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu w w/w sprawie III U 851/10 do jej ponownego rozpoznania przez organ rentowy ,przy jednoczesnym umorzeniu postępowania -winien był uwzględnić i kompleksowo ocenić cały dotychczas zebrany materiał dowody związany z oceną stanu zdrowia wnioskodawcy. Nie wypełnienie więc tego obowiązku stanowi o naruszeniu przez Sąd I instancji art. 233 § 1 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego , przy czym podjęta przez tut. Sąd próba naprawy powyższego uchybienia –przeprowadzenie dowodu z akt w/w sprawy III U 851/10 Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu- doprowadziła do podniesionej na wstępie konstatacji o przedwczesności przyjętego przez Sąd I instancji rozstrzygnięcia , przy zdecydowanym zanegowaniu uznania przez ten Sąd pełnej mocy dowodowej

opinii biegłego lekarza neurologa. Dość bowiem powiedzieć, że ten sam opiniujący, w opinii wydanej na użytek uprzedniego postępowania w sprawie III U 851/10 (v. k.- 43-44) wyraził – pozostający z aktualną opinią w wyraźnej sprzeczności- pogląd o braku jakiegokolwiek związku niezdolności do pracy wnioskodawcy z wypadkiem jakim uległ on podczas służby wojskowej (przy zaakcentowaniu samoistnych schorzeń kostno- stawowych odwołującego), niezależnie od tego, że w końcowym fragmencie uzasadnienia tejże opinii jej autorzy (a tym samym i wskazany wyżej biegły) zawarli stwierdzenie (sprzeczne z kolei w zupełności z konkluzją opinii o częściowej trwałej niezdolności do pracy wnioskodawcy z ogólnego stanu zdrowia), że odwołujący przy uwzględnieniu posiadanych kwalifikacji zawodowych predysponujących go do wykonywania pracy umysłowej, w aktualnym stanie zdrowia może jednak taką pracą wykonywać. Co więcej, jeżeli popatrzeć na wszystkie przeprowadzone w omawianym postępowaniu sądowym dowody osobowe z opinii biegłych, to stwierdzić przyjdzie, iż wyłącznie pierwsza opinia łączna biegłych lekarzy neurologa i ortopedy (v.k.-7-8) potwierdzała utrzymujący się u wnioskodawcy po dniu 30 kwietnia 2010r. stan niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową, choć też bez dostatecznego wyjaśnienia istnienia tegoż związku, w sytuacji odnotowania występowania u wnioskodawcy zmian zwyrodnieniowo- dyskopatycznych kręgosłupa oraz przebytych złamań kończyny dolnej i górnej już w 2005r., gdy wypadek odwołującego jaki miał miejsce jeszcze w dniu 15 stycznia 1980r. podczas pełnienia służby wojskowej skutkowało leczonym jedynie zachowawczo złamaniem trzonu kręgu L-4 wnioskodawcy. Kolejna zaś pozyskana w opisywanym postępowaniu opinia biegłych lekarzy neurologa i ortopedy z listy Sądu Okręgowego w Kielcach (v. k.- 70-73) stanowiła wręcz jednoznacznie o pełnej zdolności do pracy wnioskodawcy, przy jednoczesnym wykluczeniu istnienia jakiegokolwiek związku aktualnego stanu jego narządu ruchu z przebytym w czasie pełnienia służby wojskowej wypadkiem. Wszystko to razem prowadzić więc musi do konstatacji o niewyjaśnieniu jak dotąd wszystkich okoliczności faktycznych istotnych do rozstrzygnięcia przedmiotowego sporu, skutkującym koniecznością przeprowadzenia całego postępowania dowodowego praktycznie na nowo w całości, co jest domeną Sądu I instancji.

W ponownym więc postępowaniu rzeczą Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu będzie jednoznaczne przesądzenie, czy wnioskodawca T. M. po dniu 30 kwietnia 2010r. był (i jest) nadal niezdolny do pracy w związku ze służbą wojskową, przy dokonaniu oceny wszystkich dotychczas wydanych w tym przedmiocie opinii biegłych lekarzy (przypisaniu poszczególnym opiniom określonej mocy dowodowej), przy czym z uwagi na fakt tak dużej rozbieżności w ocenie stanu zdrowia wnioskodawcy przez opiniujące dotąd gremia, powyższe może być poczynione dopiero po przeprowadzeniu - jak się wydaje jedynie uzasadnianego w tej sytuacji- dowodu z opinii Instytutu (art.290 kpc), jako cieszącego się najwyższym autorytetem medycznym. Podkreślić przy tym należy, że każda nowa opinia odnosić winna w sposób szczegółowy do uprzednich, zaś dopiero tak przeprowadzone postępowanie dowodowe (nie wykluczające oczywiście możliwości przeprowadzenia innych – czy to zawnioskowanych przez strony procesu czy też dopuszczonych przez Sąd

z urzędu -dowodów) pozwoli Sądowi Okręgowemu w Tarnobrzegu na poczynienie prawidłowych ustaleń, a w efekcie na właściwą ocenę prawną sprawy w kontekście określonych w art. 30 ustawy z dnia 29 maja 1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz.648 ze zm.) w zw.

z art.12 i art.13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.)- tu poprzez art.64 pierwszej z powołanych ustaw - przesłanek warunkujących nabycie przez odwołującego T. M. prawa do dochodzonego świadczenia rentowego.

Mając więc powyższe na uwadze i na podstawie art. 386 § 4 kpc orzeczono jak w sentencji. Rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej znajduje z kolei swoje uzasadnienie w art. 108 § 2 kpc.